

У конкретном случају одлуку о оснивању предузећа није донео надлежни орган–раднички савет предвиђен у Закону о предузећима, нити је ова одлука донета у смислу одредаба статута па суд није могао да изврши упис у судски регистар на основу одлуке која није донета ни у смислу закона ни у смислу статута и зато је према чл. 63. Закона о поступку за упис у судски регистар решење укинута а предмет враћен на поновни поступак.

У поновљеном поступку наложено је првостепеном суду да позове подносиоца пријаве да достави суду одлуку – акт о оснивању предузећа који је донео раднички савет или други одговарајући орган предвиђен статутом, па да изврши упис у судски регистар предузећа”.

Према томе, радници дела предузећа нису овлашћени да донесу одлуку и да део предузећа организују у ново предузеће.

(Решење Вишег привредног суда Србије ПЖ. 3864/90 од 24. септембра 1990. год.)

Припремио др Јездимир Митровић

ОДЛУКЕ СУДА УДРУЖЕНОГ РАДА СРБИЈЕ

Приоритетно решавање стамбеног питања након измене самоуправног општег акта

Радници су у предлогу за покретање поступка навели да је организација вршила расподелу станова мимо ранг–листе и станове доделила радницима који нису били увршћени у ранг–листу, по основу стеченог приоритета за доделу стана. Наиме, поменути радницима су 1979. године додељени једнособни станови, јер су према важећем самоуправном општем акту имали право на двособне станове. У међувремену је измењен самоуправни општи акт утолико што су након измене исти радници имали право на трособне станове, који су им и додељени у спорној расподели. Предлагачи сматрају да је извршеном расподелом станова повређено њихово право на добијање стана, јер су били на ранг–листи на редоследу за доделу стана, те су из тих разлога тражили поништај одлука о додели станова.

Основни суд удруженог рада у Београду одлуком Ст. бр. 1445/89 од 12. октобра 1989. године поништио је одлуку Радничког савета од 6. јула 1989. године којом је извршена расподела два трособна стана. Првостепени суд је закључио да су радници имали право на приоритетно решавање стамбеног питања, али доделом двособних а не трособних станова.

Суд удруженог рада Србије је одлуком I Сд број 166/90 од 12. јула 1990. године одбио жалбу радне организације и потврдио одлуку Основног суда. У образложењу је навео да су радници којима су додељени станови били на реду за решавање стамбених питања на ранг–листи за 1979. годину и да су им 1980. године додељени једнособни станови са правом на доделу двособног стана с обзиром на број чланова породичног домаћинства. Стога су наведени радници доделом једнособних станова стекли право приоритета, али на доделу двособног стана према тада важећем Правилнику, с обзиром на број чланова породичног домаћинства. Ово из разлога што су радници могли приоритетно да решавају стамбено питање, али само у оном обиму у коме су га остварили у време када су дошли на ред за решавање стамбеног питања. У противном, доделом трособних станова на које имају право према сада важећем самоуправном општем акту они су доведени у повлашћени положај у односу на раднике који већ користе двособне станове.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Београду Ст. бр. 1445/89 од 12. октобра 1989. године и Суда удруженог рада Србије I Сд. бр. 166/90 од 12. јула 1990. године)

Накнада штете и дисциплинска мера

Радник је у предлогу за покретање поступка навео да је правоснажном одлуком Основног суда удруженог рада у Београду поништена одлука Заједничке дисциплинске комисије РО којом му је била изречена мера престанка радног односа и радник враћен на рад. Како због незаконите одлуке дисциплинске комисије није радио у периоду од 1. јануара 1987. до 17. јула 1988. године то је претрпео штету у виду неисплаћеног личног дохотка, те је предложио да суд обавезе РО да му надокнади претрпљену штету.

Основни суд удруженог рада у Београду је одлуком Нш. бр. 1093/88 од 20. децембра 1988. године усвојио захтев радника и обавезао РО да раднику на име накнаде штете исплати износ од 2.909.987 динара са припадајућом законском каматом. Утврдио је да предлагач није радио у периоду од 1. јануара 1987. до 17. јула 1988. године јер му је незаконитом одлуком Дисциплинске комисије изречена дисциплинска мера престанка радног односа, тако да је трпео штету у виду неисплаћеног личног дохотка коју је организација дужна да му надокнади.

Суд удруженог рада Србије је одлуком Сд. бр. 2215/88 од 27. јула 1989. године усвојио жалбу Радне организације, преиначио одлуку првостепеног суда и одбио захтев радника за накнаду штете. У образложењу је навео да је првостепени суд на основу утврђеног чињеничног стања извео погрешан закључак да на страни Радне организације стоји кривица за насталу штету. Ово са разлога што је радник изостајао са посла због претеране употребе алкохола и довођења у стање свести да није могао схватити значење својих радњи и поступака у смислу радне обавезе да долази на рад и извршава радне задатке. Наведене чињенице узете у обзир за оцену основаности захтева за постојање штете и узрочне везе између штетне радње и последице и кривице радне организације за насталу штету упућују на закључак да је радник сам себе довео у стање неспособности за рад, па је сам крив за насталу штету изражену кроз изостали лични доходак. Стога је Суд удруженог рада Србије нашао да се на овај конкретан случај не може применити правни став суда да раднику припада право на накнаду личног дохотка за време када није радио због изречене дисциплинске мере престанка радног односа, а суд поништио одлуку којом је изречена мера престанка радног односа.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Београду Нш. бр. 1093/88 од 20. децембра 1988. године и Суда удруженог рада Србије I Сд.бр. 2215/89 од 27. јула 1990. године).

Одговорност радника поводом штрајка

Радник је у предлогу за покретање поступка навео да је против њега покренут дисциплински поступак јер је наводно дана 4. септембра 1989. године организовао обуставу рада, а да је 5. септембра 1989. године покушао да натера људе да не раде. Одлуком Дисциплинске комисије радник је оглашен одговорним и изречена му је мера распореда на ниже послове у трајању од 12 месеци. Предложио је да Суд поништи наведену одлуку Дисциплинске комисије.

Основни суд удруженог рада у Нишу одлуком Ро.бр. 153/90 од 9. марта 1990. године поништио је одлуку Дисциплинске комисије и истакао да у току дисциплинског поступка, а и у поступку пред Судом није утврђено да је радник био организатор обуставе рада, нити да је покушао да натера људе да не раде.

Суд удруженог рада Србије је одлуком II Ро. 2776/90 од 10. јула 1990. године одбио жалбу Радне организације и потврдио одлуку првостепеног суда. У образложењу је наведено да је 296 радника предузећа добровољно ступило у штрајк и о штрајку претходно обавестило све руководеће структуре у фабрици и граду.

Поред тога, Савез синдиката Србије и Савез синдиката Југославије, на захтев штрајкача, а преко штрајкачког одбора дали су мишљење радницима који су обуставили рад да због учествовања у штрајку не могу дисциплински одговарати. Код напред утврђеног чињеничног стања, имајући у виду амандман 28. на Устав СФРЈ који је радницима признао право на штрајк, правилно је првостепени суд закључио да предлагач није учинио тежу повреду радне обавезе која му је стављена на терет, јер у њеним радњама нема елемената бића наведене повреде радне обавезе, пошто је радник само остваривао своје уставно право.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Нишу По. бр. 153/90 од 9. марта 1990. године и Суда удруженог рада Србије II По 2776/90 од 10. јула 1990. године)

Припремила Радмила Шаркић